

manifestira u narodnom životu tako prostranog područja kao što je Italija s njenim kopnenim dijelom od Alpa i Padske nizine, preko Apenina i južnog dijela poluotoka te s dva velika i živim folklorom danas još veoma bogata otoka — Sicilijom i Sardinijom. Nije bila jedina teškoća u tome da se u sažetom prikazu nade ravnoteža te da se iz goleme građe narodnog života i umjetnosti odabere upravo ono najspecifičnije čime će u ovom cjelovitom prikazu biti osvijetljen jedinstveni duh i bilo talijanskog naroda, a kraj toga naglašene i raznovrsnosti među pokrajinama Italije. To je autoru, zahvaljujući njegovu suverenom poznavanju građe, u potpunosti i upravo majstorski pošlo za rukom. No pisac se našao i pred drugom teškoćom, pred potrebom da tu materiju, koja se u današnjem industrijaliziranom vremenu u svome izvornom obliku sve više povlači, približi širokom krugu čitalaca s najraznovrsnijim stupnjevima obrazovanja i rasponom interesa — prvenstveno turističkoj publici, kojoj je knjiga i namijenjena. Kako se za tu publiku pojam »folklor« najčešće podudara s predodžbom o onim mnogobrojnim, obično bučnim oblicima i manifestacijama koje u današnjem svijetu turizma i komercijalizirane zabave zauzimaju važno mjesto, prof. Toschi koristi se prilikom da već u uvodu knjige raščisti pojmove — i s obzirom na termin »folklor«, i s obzirom na smisao, vrijednost i postojanost narodnih tradicija. Ujedno informira čitaoca o historiji proučavanja narodne tradicije, običaja i života talijanskog naroda.

Cjelokupan tekst, podijeljen u deset poglavlja (Značajke talijanskih narodnih tradicija; Životni ciklus; Svetkovine i običaji godišnjeg ciklusa; Nastambe; Poljodjelski i pastirski život; Pomorski život; Književnost, pjesma, ples i drama; Narodna umjetnost; Talijanske narodne nošnje; Svijet magije i praznovjerja), pisan je svježim i živim načinom pa je neposrednošću pripovijedanja i brojnim iznesenim pojedinostima privlačna i zanimljiva lektira za svakog čitaoca, dok za stručnjaka postaje izvor mnogobrojnih podataka, čemu pridonosi i opsežna bibliografija.

Na kraju treba naročito istaknuti izvanredne fotografije kojima izdavač nije štedio i za koje bi se moglo reći da od retka do retka prate tekst gotovo kao neka orkestralna pratnja, oživljavajući ono lirsko i dramatično, izuzetno i svakodnevno, prastaro i suvremeno, siromašno i raskošno, svježe i oronulo, pobožno i raspolasano, realno i nadnaravno — sve ono što i najbolji tekst nije u stanju da dočara u svim pojedinostima i nijansama.

Ta je knjiga primjer kako i popularno djelo može i mora postići visoki stručni nivo da bi u potpunosti zadovoljilo svrsi i potrebi kojoj je namijenjeno.

Jelka Radauš-Ribarčić

RUSKI FOLKLOR. BIBLIOGRAFIČESKI UKAZATEL' 1917—1944, 1945—1959, 1960—1965. Sostavila M. J. MEL'Č, pod redakcijom A. M. ASTAHOVOJ i S. P. LUPPOVA. Akademija nauk SSSR. Institut ruskoj literaturi (Puškinski dom), Leningrad 1966, 1961, i 1967, 684 + 403 + 540 str.

Ruski i svjetski folkloristi dobili su značajan bibliografski priručnik i vodič kroz građu ruskog folkloru i o ruskom folkloru. Prva je knjiga izašla 1961. U njoj je registrirano 2.905 bibliografskih podataka iz perioda 1945—1959. Druga je knjiga izašla 1966. sa 5.140 bibliografskih podataka iz perioda 1917—1944. Treća je knjiga izašla 1967. i registrirala 4.123 bibliografska podatka za razdoblje 1960—1965. Dakle, u ovim knjigama doneseno je 12.168 bibliografskih podataka, a obrađen je period sovjetske vlasti od 1917—1965. U knjigama su registrirani zbornici, zbirke, knjige građe, monografije, studije, rasprave, članci, recenzije i osvrti koji se isključivo bave folkloristikom, kao i oni radovi u kojima se djelomično govori o folkloru. Iz novina su uzeti samo veći članci i recenzije, a nisu registrirana ni ponovljena izdanja poznatih ruskih pisaca i kritičara (Bjelinskog, Dobroljubova, Gorskog). Registrirani

ran je kako se navodi u predgovoru, sav poznati materijal o folkloru objavljen na ruskom jeziku u SSSR-u, u prvom redu sve ono što se nalazi u biblioteci Akademije nauka SSSR i drugih bibliotekama u Lenjingradu.

U prvoj, drugoj i trećoj knjizi bibliografija je podijeljena na tri glavna dijela: 1. Tekstovi, 2. Studije, članci i osvrti, 3. Nastavna i metodička literatura i bibliografije. Svaki se dio grana po vrstama i tematski. Sadržaj prve knjige ima 87 naslova i podnaslova, druge 130, a treće 177. U drugom dijelu svake knjige ove bibliografije registrirani su radovi koji se odnose na sve aspekte proučavanja ruskog folklor: filološki, zajedno s njim i lingvistički; etnografski; filozofski; historijska analiza tekstova; međusobni odnos folklor i profesionalne umjetnosti. U trećem dijelu registrirani su radovi u kojima se govori o nastavi folklor i primjeni njegovih odgojnih funkcija, te daje pregled dosadašnjih bibliografskih radova. Primjera radi navest ćemo dvadesetak naslova iz dijela »Rasprava, članci i osvrti«:

Opća pitanja historije i teorije ruskoga narodnog pjesničkog stvaralaštva: Klasici marksizma—lenjinizma i funkcioneri Komunističke partije o folkloru; Zbirke članaka; Zbirke članaka o tradicionalnom folkloru; Zbirke članaka o folkloru sovjetskog perioda; Opća pitanja folklor; Opća pitanja tradicionalnog folklor; Opća pitanja folklor sovjetskog perioda; Prikazi tradicionalnog folklor; Prikazi folklor sovjetskog perioda; Poetika folklor; Historija i teorija vrsta; Znamenja, praznovjerja, narodni kalendar, mitologija, vjerovanja; Vračanja; Obredna poezija i vanobredne naricaljke; Zagonetke; Poslovice, izreke, nerazgovijetan govor, igre riječima, krilatice; Tradicionalne poslovice, izreke, nerazgovijetan govor, igre riječima; Poslovice, izreke, krilatice sovjetskog perioda itd.

Ako jedno djelo ima vezu sa dva ili više odjeljaka, navodi se u onom odjeljku kojemu prema sistematizaciji najbolje odgovara, dok se u drugim odjeljcima na koncu navodi samo broj pod kojim je zavedeno. U slučajevima kada je po nazivu teško shvatiti bit navedenog djela, uvodi se bilješka s cjelovitim ili djelomičnim sadržajem. Uz radove koji su recenzirani u štampi, donesen je i taj podatak.

Sve tri knjige imaju opširne predgovore A. M. Astahove. U prvoj knjizi Astahova na 34 strane govori o proučavanju ruskog folklor poslije II svjetskog rata, u drugoj na 40 strana o problemima proučavanja ruskog folklor u god. 1917—1944, a u trećoj na 19 strana o proučavanju u godinama 1960—1965. Ove tri rasprave daju dobar pregled problema i glavnih momenata u razvoju ruske folkloristike. One nas vode i kroz bibliografsku građu i daju dobru, sažetu informaciju svakome tko želi da se upozna s ruskom folkloristikom.

Na kraju svake knjige doneseni su prilozi: imenski i geografski registar te popis izvora iz kojih su uzeti bibliografski podaci. U imenskom registru data su imena kazivača, sakupljača i istraživača folklor te autori, urednici i recenzenti koji se navode u bibliografiji radova. U geografskom registru data su nazivi krajeva u kojima su se vršila sakupljanja i istraživanja. U registru upotrebljnih izvora dat je pregled knjiga, časopisa i novina iz kojih su se uzimali podaci.

Ovo djelo namijenjeno je folkloristima, etnografima, stručnjacima za književnost, bibliografima i širokom krugu ljubitelja i sakupljača folklornih djela. Ono može poslužiti kao poticaj i našim jugoslavenskim folkloristima za izradu takva djela.

Ante Nazor

FOLKLOR KAK ISKUSSTVO SLOVA. Otvetstvennyj redaktor professor N. I. KRAVCOV. Izdatel'stvo Moskovskogo universiteta, Moskva 1966, 172 str.

Ova zbirka članaka priređena je prema zamisli svoga urednika N. I. Kravcova kao niz analiza odabranih primjera usmene književnosti, tako da svaka od njih predstavlja po jednu važniju vrstu (bajku, epsku pjesmu, lirsku pjesmu, tzv. pjesmu-baladu, baladu i *skaz*-tj. kazivanje o jednome istinitom događaju). Intencija je zbirke izrečena već u njezinu naslovu: predočiti folklor kao umjetnost riječi.

Metodološki je pristup precizno određen i dosljedno proveden, kako u dva načelna članka N. I. Kravcova na početku i na kraju zbirke, tako i u pojedinim analizama. Temelj je toga pristupa u tome da se svako folklorno djelo predoči kao jedinstvo idejno-estetske zamisli kojoj se podređuju sva izražajna sredstva; kao os-